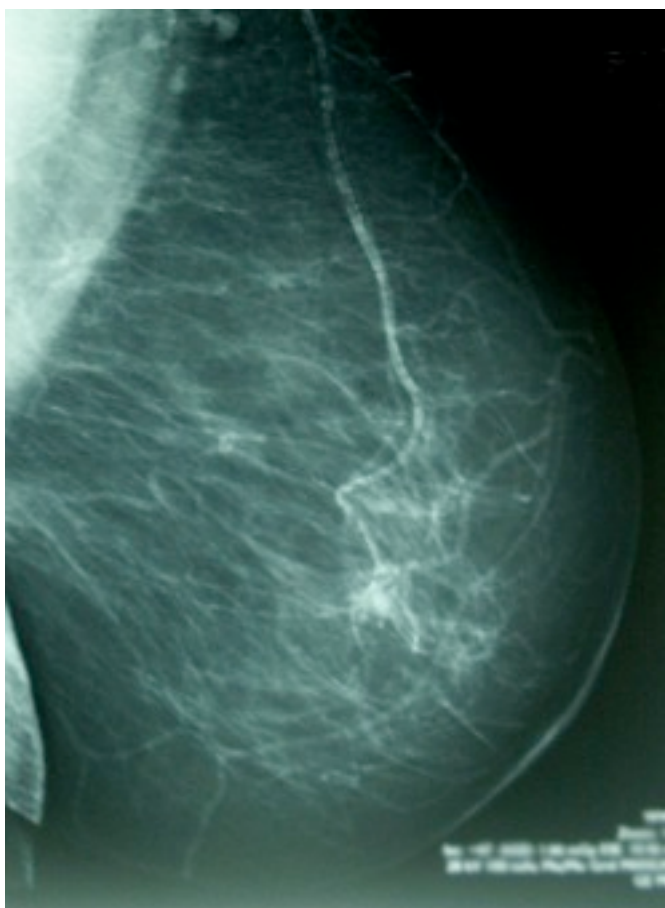

Caracterització molecular dels tumors de mama detectats entre mamografies de cribratge

02/2011 - Medicina i Salut. Un equip multidisciplinari de l'Hospital del Mar ha dut a terme un estudi cas-control per caracteritzar els tumors que apareixen en els intervals entre dues mamografies de rutina. Aquests tumors, que reben el nom genèric de càncers d'interval, agrupen tant errors d'interpretació de la mamografia (falsos negatius) com tumors de ràpid creixement (veritables càncers d'interval). El present estudi s'ha centrat en la caracterització dels veritables càncers d'interval, reportant una major freqüència d'un patró molecular de biomarcadors que s'associa a un pitjor pronòstic. Per altra banda, també s'ha vist que, a igualtat d'edat de les dones, aquests tumors es presentaven més freqüentment en dones amb elevada densitat mamària.

Els programes de detecció precoç del càncer de mama tenen l'objectiu de disminuir la mortalitat per aquesta malaltia a partir de la detecció precoç dels tumors, és a dir, quan aquests encara es troben en estadis poc avançats. Des de fa més de 15 anys, a l'Estat Espanyol s'han anat posant en marxa programes de cribratge que conviden a les dones d'entre 50 i 69 anys (en algunes províncies a partir dels 45 anys) a fer-se una mamografia cada 2 anys. Gràcies als esforços realitzats, s'ha aconseguit una bona taxa de participació (al voltant del 70%), punt clau per poder aconseguir un impacte important en la disminució de la mortalitat. Es calcula que aproximadament per cada 1000 dones participants, 4 seran diagnosticades de càncer de mama, i que d'aquests tumors prop del 70% estaran en estadis poc avançats (tumor in situ i d'estadi 1), associats a un bon pronòstic. Tot i que la majoria dels tumors es detecten en les proves de cribratge, un nombre reduït poden aparèixer durant l'interval entre dues mamografies de rutina; aquests tumors reben el nom genèric de càncers d'interval, i agrupen tant errors d'interpretació de la mamografia (falsos negatius) com tumors de ràpid creixement (veritables càncers d'interval).

Els resultats del present estudi demostren que al moment del diagnòstic, la majoria de càncers d'interval estaven en estadis avançats (60% en estadis 2 i 3), augmentant el percentatge fins al 76.5% en el grup dels veritables càncers d'interval. Per altre banda, a nivell molecular els càncers d'interval també presentaven característiques de major agressivitat: mentre que el 7.5% dels tumors detectats en el cribratge eren triple negatius (combinació de biomarcadors associada a un pitjor pronòstic i menor resposta a les teràpies adjuvants existents), entre els càncers d'interval el percentatge era del 17.1%, i entre els veritables intervals, del 28%. Aquestes diferències apunten que els càncers d'interval, més enllà de presentar-se en estadis més avançats, fet que es pot explicar per la detecció per simptomatologia clínica, semblen compartir característiques de major

agressivitat que els farien menys susceptibles de ser detectats a les proves de cribratge. Tot i que encara queda lluny poder arribar a definir un grup de dones amb característiques comunes que les facin més susceptibles de presentar aquests càncers, les dades han rebel·lat que a igualtat d'edat, més de la meitat de les dones amb càncer d'interval presentava elevada densitat mamària (53.9%), i prop del 30% reportava antecedents personals de patologia mamària.

Aquests resultats aporten noves dades a l'actual debat de l'equilibri entre riscos i beneficis derivats dels programes de detecció precoç del càncer de mama. La caracterització dels càncers d'interval i la determinació de característiques comunes entre les dones que els presenten poden ajudar a millorar l'eficiència del cribratge, a partir de l'elecció d'interval·ls òptims de cribratge o l'ús de diferents tecnologies per grups específics de dones.

Els resultats obtinguts a partir d'aquest estudi animen als investigadors a continuar aprofundint en l'estudi de determinants que condicionen l'aparició dels càncers d'interval, havent iniciat aquest últim any un nou projecte que agruparà informació de diferents programes de detecció precoç de l'Estat Espanyol. Amb aquest treball es pretén poder disposar en menys de 3 anys d'informació que pugui ser útil tant per millorar la informació que reben les dones participants, com per ajudar en la presa de decisions al planificar les estratègies de cribratge més adequades en funció del nou coneixement.

Laia Domingo Torrell

Servei d'Epidemiologia i Avaluació Hospital del Mar-IMIM

"Phenotypic characterization and risk factors for interval breast cancers in a population-based breast cancer screening program in Barcelona, Spain". Domingo L, Sala M, Servitja S, Corominas JM, Ferrer F, Martínez J, Macià F, Quintana MJ, Albanell J, Castells X. Cancer Causes Control (2010) 21: 1155-1164.